

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ชามไก่ลำปาง

ทะเบียนเลขที่ สช 56100060

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครอง
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชามไก่ลำปาง คำขอเลขที่ 54100083 ทะเบียนเลขที่
สช 56100060 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 8 กันยายน 2554

ประกาศ ณ วันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2556

(นางกุลณี อิศดิศัย)

รองอธิบดี รักษาการแทน

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ชาวมไก่ลำปาง

- (1) เลขที่คำขอ 54100083 ทะเบียนเลขที่ สข 56100060
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 8 กันยายน 2554 วันที่ขึ้นทะเบียน 8 กันยายน 2554
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน สมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปาง
ที่อยู่ 111/4 ถนนพหลโยธิน ตำบลสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
- (4) รายการสินค้า ชาวมและผลิตภัณฑ์เซรามิกประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหารที่วาดลวดลายไก่
ดอกโบตั๋น และต้นกล้วย

(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ชาวมไก่ลำปาง (Lampang Chicken Bowl หรือ Cham Kai Lampang) หมายถึง ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาประเภทเครื่องใช้ บนโต๊ะอาหาร ที่ผลิตขึ้นในจังหวัดลำปาง มีลักษณะเฉพาะถิ่นที่โดดเด่นทั้งกระบวนการผลิตและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปาง

ลักษณะของสินค้า

- (1) ประเภทสินค้า เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร
- (2) ลักษณะทางกายภาพ
- เนื้อดิน เหนียว มีความแข็งแรงคงรูป
 - ลวดลาย ลวดลายไก่ ดอกโบตั๋น และต้นกล้วย จากการวาดด้วยมือ
 - ขนาด มีขนาดใหญ่จนถึงขนาดเล็ก
 - สี มีสีขาวเคลือบใสและเคลือบขุ่น หรือมีสีครีมเคลือบใส

กระบวนการผลิต

การเตรียมดิน

- (1) นำดินขาวลำปางผสมกับดินดำ และผสมวัตถุดิบอื่น ได้แก่ หินฟันม้า ทรายแก้ว
- (2) นำส่วนผสมตาม (1) มาผสมกับน้ำให้เป็นน้ำดิน หรือนำมาอัดให้เป็นแท่ง เพื่อเตรียมขึ้นรูป

การขึ้นรูป

- (1) การหล่อ (Slip Casting) โดยการเทน้ำดิน ลงในแม่พิมพ์ปูนพลาสเตอร์
- (2) การปั้นจิกเกอร์ (Jiggering) นำดินแท่งมาขึ้นรูป โดยใช้เครื่องปั้น Jiggering
- (3) ใช้มีดตกแต่งชิ้นงาน และใช้ฟองน้ำเช็ดชิ้นงาน
- (4) นำชิ้นงานที่ได้ผึ่งให้แห้ง หรือทำการเผาดิบ (Biscuit Firing) ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

การเคลือบ

- (1) น้ำเคลือบสีมีส่วนประกอบของ หินฟันม้า ทรายแก้ว ดินขาว หินปูน
- (2) การเคลือบผลิตภัณฑ์โดยการจุ่มหรือการพ่น

การวาดลวดลายและการเผา

- (1) กรณีวาดลวดลายได้เคลือบ

(1.1) นำผลิตภัณฑ์ที่ตกแต่งแล้วมาวาดลวดลาย ด้วยสีสำเร็จรูป (Color Stain) โดยมีองค์ประกอบ ลวดลายเป็นตัวไก่ ดันกล้วย และดอกโบตั๋น

(1.2) นำผลิตภัณฑ์ที่ได้ไปเคลือบสี โดยการเคลือบแบบจุ่มหรือพ่น

(1.3) นำไปเผาแบบสันดาปสมบูรณ์ ที่อุณหภูมิ 1,200–1,250 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 6–9 ชั่วโมง

- (2) กรณีวาดลวดลายบนเคลือบ

(2.1) นำผลิตภัณฑ์ชุบเคลือบสี

(2.2) นำไปเผาในเตาอุณหภูมิ 1,200–1,230 องศาเซลเซียส

(2.3) นำผลิตภัณฑ์ที่เผาแล้วมาวาดลวดลาย และนำไปเผาซ้ำอีกครั้งที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

การบรรจุหีบห่อ

รายละเอียดบนฉลาก ให้ประกอบด้วยคำว่า

“ซามไก่ลำปาง” และ/หรือ “LAMPANG CHICKEN BOWL” หรือ “CHAM KAI LAMPANG”

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดลำปาง มีลักษณะพื้นที่เป็นรูปยวรี ภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูงมีภูเขาอยู่ทั่วไป สูงจากระดับน้ำทะเล 268.80 เมตร ตามลักษณะทางกายภาพด้านธรณีฐานวิทยาเป็นแหล่งที่มีแร่ดินขาวและดินดำจำนวนมาก ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตซามไก่ลำปาง

ประวัติความเป็นมา

เริ่มมีการผลิตซามไก่ขึ้นในจังหวัดลำปาง เมื่อปี พ.ศ. 2500 โดยชาวจีนได้ร่วมกันก่อตั้งโรงงานแห่งแรกชื่อ โรงงานร่วมสามัคคี หลังจากได้มีการพบแหล่งดินขาวที่อำเภोज้างหม ในระหว่างปี พ.ศ.2502-2505 มีกลุ่มชาวจีนได้ชวนกันมาก่อตั้งโรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้กลายเป็นแหล่งผลิตซามไก่มากกว่าแหล่งอื่นในประเทศ ต่อมาในราวปี พ.ศ.2505-2510 เป็นช่วงสำคัญของเชรามิกลำปาง เนื่องจากมีการเปิดโรงงานผลิตถ้วยซามเป็นจำนวนมากแต่ไม่ประสบความสำเร็จ เกิดการสูญเสียวัตถุดิบ คุณภาพสินค้าไม่สม่ำเสมอ ราคาจึงตกต่ำ ขายได้เฉพาะในท้องถิ่นเท่านั้น

ในปี พ.ศ.2516 มีการก่อตั้งชมรมเครื่องปั้นดินเผาลำปางขึ้น ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันราคาถ้วยซามตราไก่ให้มีมาตรฐานและไม่ให้มีการตัดราคากันเอง ในช่วงแรกของการก่อตั้งมีสมาชิกรวม 18 โรงงาน ความรุ่งโรจน์ของอุตสาหกรรมเชรามิกลำปางมีมาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ เช่น มีการปรับเปลี่ยนระบบเชื้อเพลิง จากการใช้ไม้ฟืนมาเป็นใช้แก๊สแอลพีจี ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดีขึ้น ประหยัดเชื้อเพลิงและลดมลภาวะ สามารถส่งออกไปขายต่างประเทศ

ต่อมาในปี พ.ศ.2532 ได้มีการก่อตั้งสมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปางขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อประสานงานกับภาครัฐให้แก่สมาชิกสมาคมฯ และจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเผยแพร่อุตสาหกรรมเซรามิกให้เป็นที่ยอมรับแพร่หลาย โดยสมาคมฯ ร่วมกับจังหวัดลำปาง จึงมีการจัดงาน “ลำปางเซรามิกแฟร์” ระหว่างวันที่ 1-10 ธันวาคม ของทุกปี มีการจัดงานติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน และได้บรรจุอยู่ในปฏิทินท่องเที่ยวประจำปีไปแล้ว เพราะสามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งสร้างรายได้ให้กับจังหวัดลำปางเป็นอันมาก ด้วยเอกลักษณ์เฉพาะของชาวม้งลำปาง ทำให้จังหวัดลำปางที่เป็นเมืองอยู่อารยธรรมอันเก่าแก่ของล้านนาไทยที่น่าภาคภูมิใจอย่างที่สุด ดังคำขวัญของจังหวัดลำปาง “ถ่านหินลือชา รถม้าลือลั่น เครื่องปั้นลือนาม งามพระธาตุลือไกล ฝึกช้างให้ลือโลก”

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตของการผลิตชาวม้งลำปาง ครอบคลุมทั้งจังหวัดลำปางรายละเอียดตามแผนที่

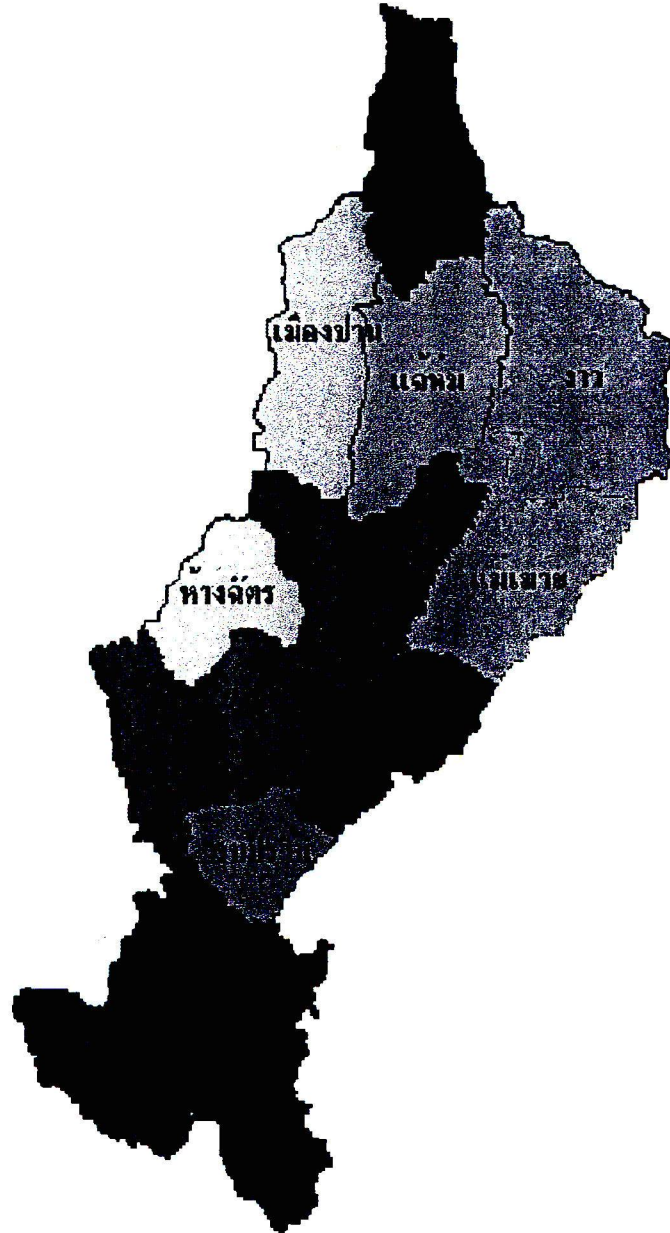
(8) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุม ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
- (2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้าที่ประสงค์จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ชาวม้งลำปาง
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ชาวม้งลำปาง

(9) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) ชาวม้งลำปาง จะต้องมีการผลิตในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตชาวม้งลำปาง รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์
ชาวกะลาปาก

ขอบเขตพื้นที่การผลิตชาวกะลาปาก ครอบคลุม 13 อำเภอ ในจังหวัดลำปาง